

**UCHWAŁA NR CXII/1085/2024
RADY MIEJSKIEJ W RADOMIU**

z dnia 25 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących
przemoc domową na lata 2024 - 2030**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.), Rada Miejska w Radomiu uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 - 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Radomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

§ 4. Traci moc Uchwała Nr LIII/471/2021 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia na lata 2021 – 2025.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Radomiu

Dariusz Wójcik

Załącznik do uchwały Nr CXII/1085/2024
Rady Miejskiej w Radomiu
z dnia 25 marca 2024 r.

**Program
oddziaływań psychologiczno – terapeutycznych
dla osób stosujących przemoc domową
na lata 2024 – 2030**

Radom 2024

Spis treści

Wstęp

I. PODSTAWA PRAWNA I PROGRAMOWA

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

III.CELE PROGRAMU

IV.ADRESACI PROGRAMU

V.REALIZATORZY PROGRAMU

VI.REALIZACJA ODDZIAŁYWAŃ PSYCHOLOGICZNO - TERAPEUTYCZNYCH

VII. ZAKŁADANE REZULTATY

VIII.MONITORING I EWALUACJA / SPRAWOZDAWCZOŚĆ

IX.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

WSTĘP

Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych adresowany do osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi część systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej, zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym. Zadaniem programu jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Delegację do jego opracowania i realizacji stanowi art 6 ust.4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021, poz. 1249 z późn. zm.).

Program ukierunkowany jest na zdobycie, ale i utrwalenie przez sprawców przemocy zmian postaw i zachowań, a w konsekwencji na redukcję ryzyka kontynuowania stosowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia.

Od 2018 roku na terenie Gminy Miasta Radomia jest realizowany Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Podejmowane działania przyczyniły się do faktycznej zmiany zachowań osób stosujących przemoc domową, a w konsekwencji do zakończenia przemocy oraz zwiększenia poczucia odpowiedzialności sprawców za własne czyny, ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań. Oddziaływania psychologiczno – terapeutyczne przyczyniły się do zmniejszenia negatywnych następstw stosowania przemocy w życiu rodzinnym oraz społecznym. Są zatem niezbędne w podejmowaniu działań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej. Wskazana więc jest kontynuacja podejmowanych działań w latach następnych w ramach Programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, dostosowanych do obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

I. PODSTAWA PRAWNA I PROGRAMOWA

Program jest spójny z założeniami ustawodawstwa krajowego oraz strategicznymi dokumentami o charakterze lokalnym. Podstawą prawną programu jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021, poz. 1249 z późn. zm.),

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U.2023 poz. 1164)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. 2023 poz.1166)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz.901 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.),

Program jest spójny z zapisami następujących dokumentów programowych:

Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 przyjętym Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku, (M. P. z 2023 r. poz.1232).

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program oddziaływań psychologiczno – terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej stanowi obok oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych integralną część systemu przeciwdziałania przemocy domowej, jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Wszelkiego rodzaju działania zaplanowane w programie wobec sprawcy są podporządkowane przede wszystkim zasadzie ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra

osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc. Oddziaływania psychologiczno – terapeutyczne przyczyniają się do utrwalenia zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie, a w konsekwencji powstrzymania i zakończenia przemocy oraz zwiększenia poczucia odpowiedzialności sprawców za własne czyny, ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia. Program przyczyni się również do wzmocnienia współpracy i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym instytucji niosących pomoc osobom stosującym przemoc. Praca ze sprawcami opiera się na następujących założeniach:

1. Podstawą wszelkich działań wobec osób stosujących przemoc domową jest bezpieczeństwo i dobro osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
2. Przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy.
3. Przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi, często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie.
4. Przemoc domowa jest szkodliwym nadużywaniem siły i władzy oraz dążenia do kontrolowania współmałżonka/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej.
5. Można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania.
6. Stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary.
7. Funkcjonują stereotypy kulturowe i obyczajowe związane z przemocą, a odnoszące się do płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych.
8. Stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Podstawowym założeniem programu jest to, że przemoc jest zachowaniem nieakceptowanym, którego nic nie usprawiedliwia. Działania edukacyjne i korygujące przekonania sprawcy przemocy na trwałe zmieniają jego świadomość w odniesieniu do

zjawiska przemocy oraz jej skutków fizycznych, psychologicznych i prawnych. Systematyczne edukowanie na temat konsekwencji prawnych stosowanej przemocy oraz modelowanie stylu myślenia sprawcy są szczególnie skuteczne w powstrzymaniu sprawcy przed przemocą. Dlatego stosowanie odpowiednich oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych wobec sprawców pozwoli na redukcję agresji, kształtowanie umiejętności komunikacji, relacji partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz radzenia sobie z własną złością i agresją przy wykorzystaniu własnych zasobów i umiejętności.

III. CELE PROGRAMU

Cel główny programu:

Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Cele szczegółowe programu:

1. Wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
2. Zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
3. Nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;
4. Nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością;
5. Poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
6. Nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
7. Rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;
8. Pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;

9. Diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
10. Wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są osoby dorosłe, które identyfikują się z problemem przemocy domowej, wykazują motywację do terapii, w tym osoby, które zostały zgłoszone do uczestnictwa w programie przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia. Osoby stosujące przemoc domową uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych mogą uczestniczyć w programie po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Realizatorem programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej jest Urząd Miejski w Radomiu jako organ administrujący, kontrolujący i monitorujący program.

Partnerami programu są:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu.
2. Komenda Miejska Policji w Radomiu.
3. Prokuratura Rejonowa Radom - Wschód i Radom - Zachód w Radomiu.
4. Sąd Rejonowy w Radomiu.
5. Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujące Orzeczenia w Sprawach Karnych.
6. Areszt Śledczy w Radomiu.
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Poradnie Leczenia Uzależnień.
9. Organizacje pozarządowe.

Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja,

uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub

2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja, lub

3) będące terapeutami lub psychoterapeutami.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

VI. REALIZACJA ODDZIAŁYWAŃ PSYCHOLOGICZNO - TERAPEUTYCZNYCH

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową prowadzi się w formie spotkań indywidualnych i grupowych. W trakcie programu psychologiczno-terapeutycznego poszczególne formy spotkań mogą być stosowane przemiennie, tak aby w największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne do potrzeb osób stosujących przemoc domową. W szczególnie uzasadnionych przypadkach programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającym porozumiewanie się na odległość. Realizacja programu odbywać będzie się w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączania w trakcie realizacji nowych osób. Można natomiast tworzyć nowe grupy rozpoczynające program od początku. Wśród form realizacji programu przewiduje się:

- 1. Indywidualne konsultacje psychologiczne** – specjalistyczna pomoc psychologiczna, 40 godzin konsultacji indywidualnych
- 2. Grupa pomocy psychologicznej** – cykl zamknięty obejmujący 12 sesji w łącznym wymiarze 36 godzin w grupie od 10 do 15 osób. Uczestnicy grupy będą pracować nad kształtowaniem umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych

i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością. Uczestnictwo w grupie pozwoli im na pracę na bieżąco nad realizacją podejmowanych wyzwań, na utrwalenie wprowadzonych zmian zachowań i postaw, by godnie żyć bez przemocy.

3. Treningi psychoedukacyjne – dwa dwudniowe zajęcia w wymiarze 10 godzin, np. weekendowe, podczas których uczestnicy będą mieli okazję przepracować takie zagadnienia jak:

- asertywność,
- umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej - porozumiewania się bez przemocy,
- radzenia sobie z uczuciami jak złość, gniew z wykorzystaniem treningu antystresowego,
- trening umiejętności i kompetencji wychowawczych,
- praca nad poczuciem własnej wartości z nakierowaniem na odkrywanie i wzmacnianie posiadanych zasobów osobistych.

VII. ZAKŁADANE REZULTATY

W pracy z grupą przewiduje się osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Rezultaty "twarde":

- zrealizowanie 36 godz. zajęć grupowych (12 sesji);
- zrealizowanie 40 godz. konsultacji indywidualnych;
- zrealizowanie 10 godz. treningów psychoedukacyjnych;
- przewidywana minimalna liczba uczestników programu – 10;
- opracowanie indywidualnych „planów bezpiecznego reagowania” przez uczestników programu;

2. Rezultaty „miękkie”:

- zatrzymanie przekazywania przemocowych wzorców rozwiązywania problemów w rodzinie;
- uzyskanie przez uczestnika wiedzy na temat nowych wymagań w stosunku do ról pełnionych w rodzinie;

- uświadomienie uczestnikowi osobistej odpowiedzialności za zachowania wobec najbliższych;
- wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie z trudnymi uczuciami;
- wzrost kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i w rodzinie;
- wzrost poczucia bezpieczeństwa rodziny uczestnika;
- wzrost kompetencji osób objętych programem w zakresie podejmowania działań zaradczych i interwencyjnych.

VIII. MONITORING I EWALUACJA/SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych adresowany do osób stosujących przemoc domową podlegać będzie monitoringowi oraz ewaluacji corocznie. Sprawozdanie będzie zawierało podsumowanie i wnioski płynące z realizacji działań w danym roku sprawozdawczym. System monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w programie realizowany będzie w trakcie trwania programu. W procesie oceny efektów programu biorą udział instytucje i organizacje realizujące program, które w tym zakresie zobowiązane są do współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. System monitorowania polega na weryfikowaniu efektów programu, uzyskaniu informacji o zachowaniu uczestników programu wobec domowników w szczególności poprzez:

- obecność i aktywność uczestników programu,
- kontakt realizatorów/prowadzących z osobami wobec, których uczestnicy programu stosowali przemoc,
- współpracę instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej celem zdobycia i wymiany informacji na temat uczestnika, monitorowania jego rzeczywistego funkcjonowania w środowisku w relacjach partnerskich, rodzicielskich i społecznych.

Uzyskane wyniki wykorzystane będą w pracach nad doskonaleniem i upowszechnieniem oddziaływań psychologiczno – terapeutycznych.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym i powiatowym. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. W związku z tym planowanie wydatków następuje na poziomie gminy rokrocznie a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych z budżetu państwa na ten cel. Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń programu.